

Musiikkialan kriisi- ja elvytyspaketti

Ehdotamme musiikkialan kriisiapuun ja elvytykseen seuraavia toimia:

1. Yleisötapatumien järjestämiskieltoa on verrattava suoraan ravintoloiden sulkemiseen suhteessa perustuslain 18 § säädettyyn oikeuteen elinkeinovapaudesta. Keskustelu suorista kompensatiomekanismeista pitää laajentaa koskemaan myös musiikkialaa, jonka elinkeinotoiminnan keskeytyminen aiheutuu suoraan valtioneuvoston tai viranomaisten päätöksistä.
 - Elävän musiikin estyttyä yleisötapatumien kiellon myötä on tarpeen kohdistaa suora tukea toimeentulonsa kokonaan menettäneille epätyypillisen työn tekijöille, joita nykymuotoinen työttömyysturva ei tavoita. Tuki voidaan kanavoida olemassa olevilla alan tukijärjestelmillä.
 - Elävän musiikin tapahtuma-alalle tarvitaan suora, nettomenetyksiin perustuva, liiketoiminnan tuki kiinteiden kulujen kattamiseen tilanteessa, jossa tapahtumia ei voida järjestää sekä tappiotakuu tilanteessa, jossa tapahtuma järjestetään rajatulla kapasiteetilla tai jossa tapahtumat kärsivät yleisökadosta epävarmasta tilanteesta johtuen.
2. Häätäpukeinojen rinnalle tarvitaan pitkän tähtäimen rahoitusraami tai rakennetuki, jolla ala voi konkreettisesti varautua koronan vaikutusten korjaamiseen varaamalla tukirahaa myös myöhemmin ilmenevien negatiivisten vaikutusten varalle. Tällaisia vaikutuksia tulevat olemaan muun muassa tekijänoikeuskorvausten ja sävellystilauspalkkioiden romahtaminen.

Esimerkkinä tukimuodoista voisi olla liikenne- ja viestintäministeriön vuosina 2015-2018 kanavoima median innovaatiotuki tai vähintäänkin siltaava rahoitusraami ulottuen vuosille 2020-2022.

Ehdotuksemme kohtien 1 -2 perusteella on kaksiosainen tukimalli: 1) elävän musiikin välittömiin tulonmenetyksiin kohdistuva suora tuki sekä 2) pidemmän aikavälin rakennetuki.

Alan tulonmenetysten perusteella elvytyspaketin määrän tulisi arviomme mukaan olla 150 miljoonaa euroa.

3. Yritystukimuotojen kehittämisessä tulee huomioida musiikkialan erityispiirteet; korkeat etupainotteiset tuotantokustannukset, matalat rajakustannukset ja korkeat riskit sekä tälle hetkelle leimallinen epävarmuus tulevasta.

Mahdollisia elvyttämisen tukimuotoja olisivat mm: alimman ALV-kannan määräaikainen alennus, pidemmän seurantajakson investointi ja -yritystuet sekä Finnveran rahoitusehtojen (korkoprovisiot, takaukset) uudelleenarviointi. Yritystukimuotoja voisivat olla myös nettomenetyksiin perustuva "koronatuki" tai valtion, innovaatioasetelin kaltainen tukimuoto yrityksille, jotka voivat työllistää freelancereita ja alihankkijoita. Yritysmuoto ei saa olla esteenä tappiotakuissa.

4. Kuntien ja valtion tulee sitoutua kulttuurilaitosten ja -tapahtumien toimintaan myös kriisin aikana, koska tarvitsemme kulttuuripalveluita ja niiden tuottajia myös sen jälkeen.

Suomessa toimii yli 135 000 ihmistä kulttuuriammateissa, heistä 27% yrittäjinä. Vuonna 2018 luovien alojen osuus BKT:sta oli 3,6%. Musiikkiala on yksi koronaviruksesta eniten kärsivistä toimialoista. Elävän musiikin

tapahtumien järjestäminen on loppunut ja tilanne on vaikuttanut monin muinkin tavoin musiikkialan ja musiikin käyttäjien taloustilanteeseen ja toimintaedellytyksiin.

Musiikkialan ytimessä on kolme arvoketjua: elävä musiikki, äänitemyynti sekä tekijänoikeudet. Nämä tulonlähteet ovat vahvassa keskinäisriippuvuussuhteessa, mikä tekee musiikkialan ahdingosta entistäkin vakavamman sekä pitkäkestoisemman: Jos tapahtumien salkku tai tilanteen epävarmuus jatkuu kesän yli, musiikkialan tulonmenetykset nousevat reilusti yli 150 miljoonaan euroon. Välittömät tappiot ja tulonmenetykset koskevat kaikkien genrejen ja sektoreiden toimijoita. Osa tulonmenetyksistä tulee näkymään vasta viiveellä ja niihin vaikuttaa muun muassa taustamusiikin ja mainosmusiikin käyttökato. Elävällä musiikilla on laajat välilliset vaikutukset aluetalouteen ja muuhun yritystoimintaan.

Poliittisessa päätöksenteossa on tärkeää varmistaa se, ettei musiikkialan kokonaisuus moninaisuutensa vuoksi tipahda valtionhallinnossa eri ministeriöiden väliin, sillä alan elvytystoimet vaativat eri hallinnon alojen tukimuotoja: Musiikkialan arvoverkostoon kuuluu freelancereina ja toiminimillä toimivia muusikoita, musiikintekijöitä ja äänitekniikan ammattilaisia, yrityksiä mikroyrityksistä monikansallisiin suuryrityksiin, yhdistyksiä, osuuskuntia, ja valtiollisia sekä kunnallisia toimijoita. Arvoverkoston pienimmilläänkin tekijöillä on merkitystä ja vähäisetkin muutokset verkoston laimilla voivat vaikuttaa kokonaisuuteen dramaattisesti.

Musiikkialan ytimessä oleva arvo on immateriaalista, ja taloudellisesti ajateltuna se syntyy tai jää syntymättä vuorovaikutuksessa yleisön kanssa. IP-oikeudet, vahvat välilliset vaikutukset sekä alan keskinäisriippuvuudet osana yrityksen ja toimijan arvoa on huomioitava tukitoimenpiteissä. Musiikin tekeminen vaatii resursseja ja riskialttiitakin investointeja. Tämä vaikuttaa luonnollisesti myös uuden musiikin sekä uusien artistien uran luomiseen ja musiikkiviennin elpymiseen.

Musiikkialan kriisi ei ole ohi siinä vaiheessa, kun maailma jälleen alkaa avautua: Elävän musiikin tulonmenetyksillä on suuri vaikutus moniin eri musiikkialan sektoreihin ja keskinäisriippuvuus eri toimijoiden välillä on vahva. Muun muassa kustannusalan ja tekijänoikeuksien kannalta koronan akuuttivaihetta eletään loppuvuonna ja vielä sen jälkeenkin.

Musiikkialan kriisi- ja elvytyspaketin kokoa on mahdotonta ilmoittaa tarkkana lukuna, koska se sisältää hyvin erimittaisia tukimuotoja ja sen ajallinen perspektiivi on pitkä sekä kerrannaisvaikutukset suuria.

Toivomme toimenpiteitä yhteistyössä valtiovallan kanssa.

Helsingissä 23.4.2020

Risto Salminen
Toimitusjohtaja
Teosto ry

Ilmo Laevuo
Toimitusjohtaja
Gramex ry

Antti Kotilainen
Toiminnanjohtaja
IFPI Finland ry

Ahti Vänttinen
Puheenjohtaja
Suomen Muusikkojen liitto ry

Jari Muikku
Toiminnanjohtaja
Suomen Musiikkikustantajat ry

Tapio Korjus
Puheenjohtaja
IndieCo ry

Aku Toivonen
Toiminnanjohtaja
Suomen Musiikintekijät ry

Hanna Kosonen
vt. Toiminnanjohtaja
Suomen Säveltäjät ry

Kaisa Rönkkö
Toiminnanjohtaja
Music Finland ry

Hannu Saha
Toimitusjohtaja
Musiikin edistämissäatiö MES